

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer, vasárnapon.

Előfizetési ár:

Egész évre 4 frt — 8 korona, félévre 2 frt = 4 korona,
negyedévre 1 frt = 2 korona.

Egyenlő szám ára 10 kr. = 20 filler.

Felelős szerkesztő:

WITTINGER ANTA L.

Kiadó és leltulajdonos:

FEIGL GYULA.

Előfizetési pénzek és reklamációk a kiadótulajdonos-
hoz, Feigl Gyula nyomdászhoz (városkör 81) intézendők.
Nyitltór sora 40 fr. — Hirdetések nagyság szerint.

Erzsébet nagyasszonyunk †

1837 — 1898.

Gyászba borult egy nemzet s mint hön szerető gyermek, ki édesanyját vesztette, szívfacsaró jaj-jal mered szeme egy koporsóra. Odazárták Magyarország felséges asszonyának, Erzsébet királyné drága hamvait, oda a szenvedésektől meggyötört s gonosz kéztől átfurt aranyos szívét a bérczes haza újabb-kori pátronájának.

Szó nem képes elmondására, toll nem a leírására annak a fájdalomnak, mely mindeneket eltöltött, mikor a szörnyü hir ország-világon át szerte szárnyalt. *Meghalt Erzsébet királyasszony idegen földön, elvetemedett gaz vasa alatt!*

Mi szörnyü, mi borzasztó, egy emberi állat vakmerőségének esni áldozatul; mi kegyetlen végzet, rajongásig szerető család és hű alattvalók köréből kiragadtatva, váratlanul válni meg a világtól. Valóban, nem érdemelte meg az a sokat szenvedett asszony, millióknak szeretett édesanyja ezt a dicstelen halált, nem az a szív, mely oly nemesen tudott érezni és annyit szeretni, a hideg vas halálos döfését. De nem érdemelte meg ez a jószágos apostoli király sem azt a rettenetes sorsot, hogy szerető hitves-társától, bujának és szenvedéseinek megosztójától ekként fosztassék meg.

És szegény Magyarország, a hű magyar nemzet, mely hosszú századokon keresztül nem dicsekedhetett oly koronás asszonnyal, mint a martírom-halált szenvedett Erzsébet volt? . . . Ez sem érdemelte meg, hogy ami legdrágább volt neki és pótolhatatlan a maga nemében. azt most és ilyen körülmények között veszítse el. Kidőlt akárhány nagyunk idő előtt, elvérzettek fiaink csatamezőkön, a haza szol-

gálatában, de a veszteség érzete nem nehezedett ránk oly borzasztó súlylyal, mint a jelen pillanatban, midőn a trón és nemzet fölött örökös angyal átlebeg egy más hazába, hol jobb az élet, dicsőbb a lét, de nagyobb megint a száma azoknak, akikre nekünk még oly nagy szükségünk volna . . .

Mérhetetlen fájdalommal eltelve, elszorult szívvel és vigasz nélkül állunk szemközt a sorsnak ez irtóztos rendelkezésével; csüggeteg lélekkel kesergünk a véghetetlen veszteségen, mely királyunknak, dicső házának s nemzetünknek osztályrészül jutott és megtörtén siratjuk szeretett jó királynénkat, imádott védőasszonyunkat, akit áldottunk, míg közöttünk volt s a kinek emlékezete áldva lesz, a míg csak magyar él e földön.

Az ég megmásíthatatlan végzése mérte ránk e csapást, az Isten kifogyhatatlan kegyelme nyujtson nekünk erőt és megnyugvást. És nyujtson jószágos királyunknak és drága gyermekeinek vigasztalást, hogy a népek milliói együtt keseregnek, együtt zokognak fejedelmükkel, hogy a szép magyar földről könnyelt szemek tekintenek a szent katagombára, melyben a legnemesebb lélek porhüvelyé és a legnemesebb szív aluszsa csöndes álmát.

Azután föltekintünk a magas Égekre, oda, a hol mint dicsőült szellem Erzsébetünk helyet talált. Föltekintünk most és még sokszor majd, mikor vészfellegek borulnak a hazára, mikor lesujt az Úr haragjának villámaival és akkor, ugy-e szent asszony, te újra kitérő sebzett szivedet, ki megint védő karjaidat és a Legmagasabb trónjánál ismételed a földön annyiszor és hűen teljesített missziódat, ugy-e imádkozol szeretett magyar nemzetedért?!

A katasztrófa híre, a gyász és részvét.

Szombat este 10 óra után, mikor a lakosság nagy része már nyugalomra tért, érkezett a helybeli polgári körnek címezve egy távirat, melyet Freyler Lajos ur, a kör titkára ágyból kelve vett kézhez. A szűkszavú távirat így hangzott: *Erzsébet magyar királyné ellen Genfben merénylet követett el, a királyné meghalt.* Aláírva: a *Budapesti Hirlap.*

Képzeltető a leújtó hatás, amit Freyler ur a szörnyű hír olvasásakor érzett. Hevesében ruhát öltött, kislépett az utcára és adta a hirt tovább. A vendéglők, kávéházak publikuma körében a távirat tartalma nem kevesebb konsternációt szült. Senki sem akart hinni szemeinek, nem füleinek, mikor szomorú szállóigévé vált, hogy: *„merénylet a királyné ellen, a királyné meghalt.”* A lapunknál fonálló viszonyoknál fogva mi már mult számunkban nem regisztrálhattuk a szörnyű katasztrófát, melyet vasárnap reggel az épületekre kitűzött fekete lobogók is jeleztek. Az első gyászjelet a polgári körépületén szemlélhettük s a delelőtt folyamán még több más középületen, így a két taksarekpenztár, a városház épületén, a benzének székházán, a kath. fiuiskola s a plébánia épületén. Hétfőre már valamennyi nyilvános épületünkön lengette az őszi szél a gyászlobogókat, sőt egyes magán-épületeken is láthatóvá vált a külső gyász. Hétfőn dében 12 óra után megszólalt a város valamennyi harangja, siratva drága, felejthetetlen fejedelmasszonyunkat. A harangok este 7 órakor is zúgtak s hangjuk keresztulnyilatott a lakosság szívére. Harmadszor, negyedszer kedden reggel szólaltak meg, sőt valamivel 9 óra előtt ötödször is, ekkor hangjuk Isten házába híttak a megboldogult Nagymasszony lelki üdvéért tartandó gyász-istentiszteletre. A katonai és polgári hatóság, a nagy közönség megértette a hívó szót, elment óriási számban és gyászba öltözve a Jézus Szíve templomba. Minden oda én is bementem s tekintetem a főoltaron álló Krisz us-alakra esett, megrendültem egész valómban. *Hasonló halált halt, neki s átöftek szívet, mint lánzdával átfurták Mesterének szívet, ki mindnyájunkért meghalt.*

A csengettyű sava rázott föl szomorú elmelkedesemből s a rája megszólalo orgona mély bús hangjai. Oltárhoz lépett a papság, felhangzott a *requiem aeternam* és megteltek a keblek sóhajokkal s a szemek könnyekkel. Elorattuk királyasszonyunkat, imádkoztunk lelke üdvéért.

A gyász és részvét még egy helyen nyilatkozott meg impozáns módon. Requiem után rendkívüli városi közgyűlés volt, melyen városatyáink róttak le a kegyelet adóját. Tipka polgármester nyitotta meg a látogatott közgyűlést, előadva a merénylet leújtó gyászjeletet

TARCZA.

A bűn.

Irta: Molnár Ferencz.

Lenn, éppen az ablakunk alatt valaki becsapta a vasráncos kertajtót. Az asszony volt, a házigazdának kis felesége. Becsapta maga után az ajtót és megállott előtte a napsugaras utcán. Begombolta a csöpp fehér kezgyűjét, billegette az ujjait, megforgatta néhányszor a kezét, hogy elég formás-e benne, aztán kifeszítette a napernyőjét, balkezevel fölkapta a világoskék ruháját és megindult előre, be a város felé, a templomba, és vissza se nézett ránk, akik az ablaknál állottunk. Pedig jól tudta, hogy mindannyian szerelmesek vagyunk bele.

A vasárnap delelőtt csöndes, unalmas hangulata szállott a mi napsugaras kis utcánkra. A kékrutás kis asszony után messze porzott az utca és mi néztünk utána mind, semmire másra nem gondoltunk abban a perczen. Még ott csillogott az utczavégén a fehér selyemernyője a napon, aztán eltűnt.

És üres lett az utca, csöndes. Kocsi se járt rajta és főlhallatazott a kertből a mehek zsongása. Az ablakpárkányon fenyés zöld legyek sütkéreztek lustán, mintha ők is unatkoztak volna. És megjötték a másik utcából a halászkok, kattogó faezipőben, fura járással, amin meglátszott, hogy szétterpesztett lábbal szoktak állani a csónakban. Lányok is jöttek nagykendőkkel, kék rubában, piros ruhában és ki volt cifrázva a hajuk, mintha egész néten azt kengették, csavargatták, simitgatták volna.

Olyan furcsa figurák voltak a halászkok a napsugaras utcában.

És visszaültünk a helyeinkre mind az öten, kosztos fiúk, akik ott laktunk a tanár ur házában, és igen nagyon hallgattunk, mi kosztos fiúk.

Aztán az egyik, aki szőke volt, végigsimitotta a homlokát és így szólt:

— Most a tanár ur nincs itthon, ő mag templomba ment . . .

Eddig mondta és senki sem volt kíváncsi a folytatására. Mindenki a fehér napernyőre, meg a világoskék fodros kis szoknyára gondolt. Azért mégis folytatta:

— Senki nincs itthon és én gondoltam már, hogy meg lehetne nézni . . .

— Mit?

ama indítván, a kapcsán, hogy a képviselő-testület az uralkodót és családját ért veszteség fölött érzett fájdalmát és részvétet jegyzőkönyvbe vétesse s a felsőházhoz hódoló részvétiratot intézzen. A képviselő-testület tagjai alvsa hallgatták a polgármester előterjesztését s ezt egyhangulag kimondott *elfogadjuk*-kal emelték határozott szöveggel erősítették meg. A részvétirat szövege ez:

Császári és apostoli királyi Felség!

Legkegyelmesebb Urunk!

Köszeg szab. kir. városának mai napon egybegyűlt képviselői, mélyen megrendülve és bánattelt szívvél fejezik ki sajtó fájdalmukat azon megmérhetetlen veszteség fölött, mely Felségedet, — Ó Felsége a Királynénak országunk jószágos Védőangyalának elhunytá következtében érte.

Városunk mindenha tántoríthatatlan hűséggel ragzkodott Királyához és a királyi ház minden tagjához s midőn Felségedet s az egész uralkodóházat oly súlyos és pótolhatatlan nagy veszteség mély gyászba borította, szívének egész szeretetével és mély hódolattal közeledünk a magas Trónhoz, hogy e feletti mély bánatunknak és szívéből fakadó részvétünknek kifejezést adjunk.

A mindenható oltalmazza Felségedet és erősítve enyhítő vigasztalásával mély bánatában, melyben egész szívvél s lélekkel osztozik Köszeg sz. kir. városának minden lakosa.

Alattvalói mély hódolattal

Köszeg szab. kir. város képviselő-testületének 1898. szeptember hó 13-án megtartott rendkívüli közgyűléséből

örökhű legalázatosabb szolgálai:

Meszlényi Károly,

Tipka Ferencz,

jegyző-helyettes.

polgármester.

— Hát az ágyat.
— Kinek az ágyát?
Megint az izzadó homlokát simogatta, aztán nehezen kinyögte:

— Az övét.
Csönd volt és tovább beszélt a szőke:
— Én megyek is. Kibontom az ágyat és megnézem. Hamar, míg vissza nem jönnek. Mert én meghalok . . .

És fölkelt, megindult az ajtó felé. Mi szegény fiúk, akik olyan nagyon szerelmesek voltunk boldog tizenéves fejükkel, egyszerre fölkeltünk és mentünk utána. Egy szó se hangzott, csak mentünk hallgatag. Le a lepcsőn, osonva, görnyedve, minden roppanással baláltra ijedve. A szőke remegő hangon beszélt:

— Nem kell fölni. Még most a rendes uton megyünk. Hátha a szalonba akarnánk menni, nem erre mennénk?

Azért mégis föltünk és csöndesen leptünk a szalonba. Az is az ő parfümjével, az ő nevének a kezdőbetűivel és az ő arczképeivel volt tele. A szőke borzasztó izgattott lehetett, mert zongorázni kezdett.

— Csak menjetek be — sutogta — én vigyázok. Ha abbahagyom a zongorázást, baj van.

És vakon tolongtunk előre a hálószoba ajtaja felé. Az egyik, aki piktör volt, azt mondta, hogy ő csak viczből jön velünk. Semmi köze az asszonyhoz, látott ő már hálószobát.

Borzasztó nagyot pattant az ajtó, amikor kinyitottuk. Vegigszaladt rajtam az ijedség, és éreztem azt az érzést, ami máskor, estenkint elfogott, amikor az asszony aludni ment. Akkor éppen így pattant az ajtó.

Oh, csak egyszerű két vaságy volt és ott lógott fölöttük a feszület a falon.

Egyszerre elhallgatott a zongora és a szőke megjelent a küszöbön.

— Nincs baj, de én is látni akarom.

És nem gondoltunk már arra, hogy rajtakaphatnak, mert megittasultunk ettől az izgalmas gyönyörtől, itt a párnás szobában. A szőke odament az ágyhoz és levette róla a takarót. Fölül két paplan volt, azt is le kellett emelni, csak alatta voltak a vánkosok.

Egymáshoz szorulva, kimerevült szemmel, visszafojtott lélekzettel néztük a párnásat. A szőke tovább kutatott. Aztán egyszerre lekapta a fejét az egyik vánkosra és azt mondta, hogy ez a tanár uré, mert ennek dohányzaga van. A másik illatos az asszony hajától

Erzsébet királyné életrajza.

Erzsébet Amália Eugenia, Ausztria császárnéja és Magyarország királynéja Posenhofenben, Bajorországban született 1837. december 24-ikén. Atyja Miksa bajor herceg, anyja Ludovika hercegné volt. Már gyermekkorában ragaszkodással, szeretettel viseltetett a szabad természet iránt, s ez a szeretete idővel csak erősödött, úgy hogy minden bújára, bájára a természet ölen keresett és talált gyógyító irt. A legbájosabb hercegné leányt Ausztria daltas uralkodója Ischlenben a tündőben látta meg, megszerette s 1853. augusztus 13-án eljegyezte. Az esküvő 1854. április 24-ikén kottetett meg Bucsben. Nagyon szomorú idők jartak akkor Magyarországra, megis úgy érezte mindenké ekkor, hogy egy jobb kor hajnala virrad a magyarrá; már e házasság örömmünepo megnyitotta sok politikai fogoly börtönének ajtaját, leverte karjáról a bilincset, s megszűnőtte Magyarországon az ostromállapotot. Házasságát az eg négy gyermekekel áldotta meg: Zsófia, Gizella, Rudolf és Mariával. Szíve jóindulatától osztonözve, meg akarta nozni azt az oly sokat szenvedett népet, melynek loyaltása világhíró volt már akkor is. Beutazta Magyarországot 1857-ben. Örömujjongva fogadták mindenféle, de már akkor odaérkezett annak a kalváriának első állomásához, a melyet azután egész életében végig kellett zarándokolnia: meghalt legidősebb gyermeke, a két éves Zsófia főhercegnő. Ez a seb azonban behegedt, bár soká, nagyon soká megsínylette; 1860—61-ben húzamosabb ideig Madeira-szigeten kellett tartozkodnia megrendült egészsége miatt. Magyarországi utja alkalmával meggyőződött róla, hogy a rajalom kürtölte Magyarországot a dinasztia ellenségeinek, jó szíve felénk vontá őt, megtanult magyarul, megszerette történelmünket, irodalmunkat, s mikor az emlékezetes 1866-ik évben gyermekeivel eljött hű nepe köze, hogy itt keresse a sok zaklattás után nyugalmat, egész szívével feleuk fordult. Határozott kívánságára akkor, a mikor ferje Magyarország királyává lett koronázva, az ő vállat is érte Szent István koronája, hogy így nepevel, mely ekkor már a rajongásig szerette, meg jobban egygye forrjon. Csöndben, elvonultan élt, de jöttet gyakorolva nepevel mindenkor, a poétalelkű királyné egész addig a katasztrófaig, mely Mayerlingben oly sok szép reményt semmitett meg Riesz trónörökös halálával. Csak az anyak, kik egyetlen fiúgyermeküket elvesztették már, azok tudják nemleg megertett felsőge asszonyunk gyászát, de teljesen azok sem. Ez volt élete kalváriájának legnehezebb állomása. Pedig volt sok gyásza azelőtt is. Legjobb barátjait: Deak Ferenczet, aztan gróf Andrássy Gyulát vesztette el, kiket ravata-

és az az övé. Az ott a rozsaszínű szállaggal. É. beleásta a fejét a szalagokba és szította, szította az illatát.

— Hát ez?

Fölkapta a fejét és odanézett. Gondosan összehajtott piczi ing volt. Finom a fogása, mint a selyemé, vagy a bársonyé, meg annál is finomabb. És mind fogtuk, az arczunkhoz simogattuk az ingecskét. Akkor a nagy csöndben, hogy mindenki hallotta a saját szíve dobogását, megszólalt akadozva köztük a legkisebb:

— Én . . . én azt, hiszem, hogy ez bűn . . .

Nagyon az arczába néztünk és megfontoltuk, amit mondott. A szőke elpirult és hirtelen visszarakosgatta az inget, a párnát, a paplant. A takarót én tettem a helyére.

Mély megvetést éreztünk a szőke iránt, de éreztük, hogy ámbátor csunyaságot tett, amikor ide csábított, igen jól tett.

Kilopótunk mind a szalonba, a szőke leghátul. Az ajtó roppant és megint ő pirult el. Aztán elővette zsebkendőjét, letörölte az arczáról a veriteket és a zongorához ült. Par nagy, erős akkordot játszott, aztán abbahagyta.

A helyére tettél mindent? — kérdezték. Kiment a kertajtó fele, az utcára. Utána mentünk. A nagy forróságban aludt kün az élet. És az előszobában már hangos leptekekkel jöttünk ki. A legkisebb kün az utcán elnezett a város felé, ahonnan a deli harangkonggás szállott felénk a nagy csöndeségben és szólt:

— Nem volt szép tőlünk . . . bűn volt.

Mind éreztük, hogy igaza van és mind örültünk, hogy vetkeztünk. A szőke egyik piczi lábnyomot mutogatta:

— Az övé . . .

És mintha oszóltak volna a szemével, úgy nézett rá. Aztán meglökték az oldalát:

— Jönnék.

Mintha valami lopott dolgot, titkot akart volna elrejtetni, hirtelen ráállott a csöpp lábnyomra a nagy ezipőjével és csöndözött:

— Kik jönnek?

És már akkor lassan, csöndesen, a napon szikrázó forró utcán megjelent a tanár ur, a karján a feleségével. A kiesen asszonnyal. Jöttek, lassan jöttek és a tanár ur levette kopas fejéről a kalapját, melége volt. Csak szőke tudott mosolyogni. És sorfalat állottunk a vasráca előtt.

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

LEGKITÜNŐBB
ASZTALI VIZ!

KRONDORFI
SAVANYÚVIZ

MINT GYÓGYITAL
MINDEN HURUTOS Bántalmaknál
legjobban ajánlva!

Kapható JÁNOSA GYULA czégnél Kőszegen.

lukkánl áratott meg. Tavaly nővérét, az alenconi hercegnét veszítette el a párisi nagy tűzkatasztrófa alkalmával, de ezek a csapások összeváltva nem vágtak oly sajgó sebet szívére, mint fiának, büszkeségének, reményeinek elvesztése. Oly nagy volt fájdalma, hogy a temetésen részt sem vehetett. Kilencz éve történt, azóta gyászt hordott és már csak azért élt, hogy a halálnak kötelessé adóját lerója. Saját szavai szerint: „Ha elmúlik az életkedv, akkor már beáll az életentúli állapot. Én a halált minden perczen várom.” — Fájdalom, beköszöntött akkor és oly módon, a mikor s ahogy legkövetőbbé vártuk volna.

HIREK.

— **A nemzeti nagy gyásznapi miatt lapunk jelen számát a szokottnál 24 órával korábban jelentettük meg.**

— **A mai gyász.** Akar egész teljében ömöljen alá a szeptemberi nap sugara; akár, velünk gyászolva, felhőfátylon szűrje át gyöngén világosságot, mindegy; a mai nap gyásznapi nekünk, mert temetőbe kísérik országunk edényját, nemzetünk nagyasszonyát. Nem férünk oda a koporsóhoz, melyet kőtűs nagy birodalomból összesereglett népek vesznek körül; nem lehetünk közvetlen tanúi a nagy temetésnek; hanem a mardosó szívű fájdalom, nagyságát a veszteségnek itt az ország határszélén is érezzük, szenvedjük. De lássék meg külsőleg is szívünk gyászát, vonjuk rá városunk utcáira a fekete lepelt, szünjenek meg pár órára a sürgős-forgás, az üzlet, a munka. A városi hatóság következő felhívása szolgáljon e szomorú órákban lakosságunknak zsinormértékül:

Köszeg szab. kir. város közönségéhez!

A mély gyász, mely dicsőült Erzsébet királyasszonyunk megrendítő halála folytán városunk minden lakóját áthatja, — azon közönséj szülte, hogy nagyhalottunk temetése idejében, szombaton f. hó 17-én délután 4 órakor mindnyájan legalább lélekben részt vegyünk ezen gyászszertartáson.

Legyen tehát szombaton d. u 3 órától 6 óráig gyásznapi csend városunkban, a bolt-helyiségek záruljanak be, szüneteljen az ipari, mezői munka s szálljon fel a Mindenek urához hó imánk felejthetetlen dicső honanyánk lelki üdvéért!

Köszeg, 1898. szept. 15-én.

Tipka Ferencz,
polgármester.

— **A tanintézetek gyásza.** Boldogult Erzsébet királyné lelke üdvöztet ma szombaton két helyen is tartanak gyász-istentiszteletet. Reggel 8 órakor a plébánia-templomban gyásznapi lesz, melyre a kath. elemi iskolák növendékei mennek el, 10 órakor a benzecsekéknél a gimnáziumi ifjuság hallgat gyászmisejét. Itt is, ott is alkalmi beszédet intéznek az ifjusághoz. A benzecsek templomában mise alatt *Zichy Hermanné* grófné fog a kóruson énekelni. A polgári iskola növendékei reggel 8 órakor az iskola helyiségében gyülekeznek, hol az igazgató mond emlékbeszédet Magyarország nagy halottja felett. Az összes iskoláknak e napra szünetet adtak.

— **Részvételünk a temetésen.** Városunk lakossága ugyan képviselve lesz a királyné mai temetésén, de csak egész csekély számmal. Sokan készültek utra, de a gyásznapi rövid, a burgtól a kapuzásig templomig vivő utjának helyszűke a legtöbbet viaszatartotta.

— **Gyásztisztelet az ev. templomban.** A helybeli ág. hitvallású evang. templomban holnap, vasárnap d. e. fél 11 órakor ülik meg Erzsébet Királyné emléket. Az istentisztelet sorrendje ez: I. Gyülekezeti ének. II. Oltárimádság. III. Karének. IV. Egyházi beszéd. V. Gyülekezeti ének.

— **Nemes adakozás.** A helybeli takarékpénztár igazgatósága mult szerdán tartott ülésében *Markovits József* előterjesztésére egyhangulag hozott határozattal a boldogult Erzsébet királyasszonyunk megőrkítő emlékszóborra 500 frtot szavazott meg s ez összeget a pesti első hazai takarékpénztárnak, mint az emlékműre szánt összegek gyűjtésére és gyümölcsösztetésére önként váltakozó intézetnek azonnal beküldötte; egyúttal a királyné arczképének beszerzését s az üles teremben való kifüggesztését is elrendezte. A takarékpénztár loyálisát, hatásosabbán ki nem fejezhetné volna hűzafaságot mint ahogy s egyszerű adományával és rendeletével lette. Már most ha áll a mondás hogy a példa vonz, Köszegről több adomány is be fog folyni dicső Erzsébetünk emlékszóborra.

— **Feloldott zárlat.** A soproni királyi törvényszék a napokban tartott ülésében az Esterházy hercegek tulajdonában levő hitbizományi javakat föloldotta a zár alól. A zárlat tartama alatt összesen négy zárgondnok volt, köztük *Horváth Boldizsár*, a volt igazságügyminiszter. Jelenleg *Bubics Zsigmond* kassai püspök volt a zárgondnok, ki az érdekeltekkel együtt beleszerezte a zárlat föloldásába. Az Esterházy hercegi hitbizomány értéke letár szerint 167 millió korona.

— **A szegényügy rendezése.** A szegényügy ma már szélesebb körökben is az érdeklődés és vita tárgya. Mindenki óhajtja a kérdés megoldását, de a módban eltérnek egymástól a vélemények. A városházán a 2 ft alatti adónál többet fizetőkre 6%-os szegény-adót akarnak kivetni, melyből, és az e célra még kijelölendő egyéb jövedelmekből, mintegy 2600 frtnyi évi összeget zárnak

és fordítanak a szegények segítésére, beszűnve egyúttal az annyira alkalmatlan hercegetét.

Ez ellen egyéb körökben határozottan állást foglalnak és egész más alapon kívánják az ügy rendezését. Az itt nyilvánuló vélemények szerint társadalmi uton kellene a mozgalmat megindítani, a szükséges pénzt összegyűjteni és a városi szegény-intézettel karöltve a segitést eszközölni. Az adókules és alapos való megoldás ezek szerint súlyosan nehezdedik a kevesbő vagyonos lakosságra, míg a vagyonos osztály, a szegények eddigi eltartója aránytalanul csekély összeggel terhelhetnék a jövőben. Ily szempontból ítélték meg az ügyet a szomszéd Szombathely és Sopron városokban is, hol szintén a fennálló intézmények nagyobb arányú önkéntes istápolásával oldották meg a kérdést. Szerintünk ez a nézet is van olyan, hogy megérdemli a figyelmet, sőt olyan is, hogy okkal-móddal érvényre emeltessek.

— **Ideiglenes igazgató.** Az iparos tanonc-iskola felügyelő-bizottsági elnöke miniszteri rendeleten alapuló jogával fogva iparos-tanonciskolánknál az igazgatói teendők ideiglenes végzésével *Kis Károly* rendes tanítót bízta meg a ebbeli intézkedéséhez a felügyelő bizottság és kir. tanfelügyelő hozzájárulását is megnyerte.

— **Kéthavi szabadság.** *Hercz Ödön* polgári iskolai rajztanító egészsége helyreállítására czéljából fél évi szabadságot kért, a közoktatásügyi miniszter azonban csak két havit engedélyezett s egyúttal megbízta az iskola igazgatóját, hogy ez időre helyettesről gondoskodjék.

— **Alkalmazást nyert tanítónő.** *Berényi Kamilla* okleveles tanítónő, *Berényi Miklós* vasúti pénztáros leányát egyhangulag történt választással Szent-Tamásán alkalmazták tanítónőül.

— **Tanító-egyesületi közgyűlés.** A szombathely-egyházmegyei r. k. tanító-egyesület e hó 15-én Szombathelyen évi közgyűlését tartotta. A püspöki megye minden tájáról jöttek össze tanítók s a székelyházban misét hallgatva a vármegyeház díszes üléstermét keresték fel, hol *Stegmüller Karoly* prelatus, az egyesület tiszteletbeli elnöke a nála megszokott ékesbeszédével üdvözölte az egybegyűlteket, utána pedig *Barabás György* elnök megnyitotta a közgyűlést. Megnyitójában első sorban az uralkodóházat és Magyarországot ért nagy veszteségről emlékezett meg, mire a közgyűlés az elnöki előterjesztés értelmében a királyné emléket jegyzőkönyvbe iktatni s a püspök útján legmelyebb részvétet a trón elé juttatni kívánja.

Ezre áttértek a napirenden levő tárgyak megvitatására, tudomásul vevén az elnök, a pénztáros és a bizottságok jelentéseit. Érdekesek és tanulságosak voltak a munkabíró bizottság felolvasott jelentései s *Heiner József* értekezése a dadogók oktatásáról. Az egyik munka íróját, *Hafner István* német-csennai tanítót 2 db arany jutalomdíjjal tüntették ki. Ülés végén az egyesület összes tisztviselőit újból és egyhangulag megválasztották.

— **Katonák lthon.** Honvédszázalajunk mult szerdán érkezett haza a hadgyakorlatokról. Reggel 6 óra és 40 perczre várt külön vonat majdnem 3 órai késéssel hozta meg derék vitézeinket. A 19-eseknek Köszegen állomásozó zászlóalj csütörtökön reggel 8 órakor szintén vasuton érkezett vissza városunkba.

— **Elismerő oklevél.** A mult alkalommal rendezett állat-kiállítás és díjazás alkalmával *Czeke Gusztáv* 10 darabból álló csoport-kiállítása után elismerő oklevelet nyert, miről azért teszünk e helyen külön említést, mivel az állattulajdonos kitüntetéséről szóló értesítésünk lapunk mult számából tévedésből kimaradt.

— **Új beosztás.** A földmívelésügyi miniszter a méhészeti vándortanítói kerületekre nevezte a legújabb beosztás szerint hét kerületet alakított. A mi vármegyénk Baranya, Fehér, Győr, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Veszprém és Zala vármegyékkel együtt a második kerületbe tartozik Pápa székhellyel. A vándortanító neve: *Abafy József*.

— **Az első lakó.** A községfalvi új temetőbe e hó 11-én költözött be az első lakó. Akkor temették az egész telep élénk részvételével *Scheck Ferencz* 1 éves fiát.

— **September.** Még nyílnak a völgyben a kerti virágok. . . Hanem a szél száraz lombot zörget már az ablak alatt és mikor a nap korongja lehanyatlik, hűvös tuvaom suog a horvadásról, anyészetről. Igen, haldoklik a természet; úgy érezzük, mintha az a nyomasztó csend, a mely ködös, téli napokon esik meg a levegőt, ereszkedőben volna már. Csend van mindenütt, a mezőn is csak néha koczog végig egy-egy sarjusz seker és a csupasz tarló felett is csak a költöző fecskek esicsérgése hallatszik, más semmi. Csend, fájdalmas csend nehezül a mi ekefosztott ligeteinkre, — szőlőinkre is. És a faluban is nyugalom uralkodik, csak mikor a bold-tányer attor a felhőrogyokon, akkor hallatszik be a kendertiloló lányok vidám éneke az éjszaka csendjébe. . . Így kezdődik a természet haldoklása.

— **Hirdetmény.** A rendőrkapitányi hivatal részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a honvéd-ellenőrzési szemle f. évi október hó 17-én reggeli 8 órakor a honvéd-laktanyában fog megtartatni s a melyre az ellenőrzésre kötelesek honvédségi állandóan szabadságotlalt, — tartalékosok és póttartalékosok pontosan megjelenni kötelesek. A szemlehez a honvéd-igazolvány elhozandó.

Köszeg, 1898. évi szept. hó 10-én.

Köszegi József,
városkapitány.

— **Hirdetmény.** A rendőrkapitányi hivatal részéről ezennel közhírré tétetik, hogy mindazon katonailag kiképzett népfelkeltésre kötelezettek, kik a közös hadseregben, a tengerészetben, ezek póttartalékában, vagy az őrseregnek szolgáltak, továbbá oly katonailag ki nem képzettek, kik népfelkeltés rózsaszínű ajánlati lappal el vannak látva, f. évi október hó 26-án reggel 8 órakor a „Zöldfa” vendéglőben személyesen megjelenni, vagy írásban jelentkezni tartoznak. A szemlehez a végebo-

csátó, — kilépti bizonyítvány vagy ajánlati lap elhozandó.
Köszeg, 1898. évi szept. 10-én.

Köszegi József,
városkapitány.

— **Ingatlanok forgalma.** A mult hét folyamán a következő ingatlanok kerültek telekkönyvi átírás alá: Bass Fülöp és neje után az 1070. 1071. 1074. hsz. 634. számú ház Novak Márton és neje javára 1400 frt vételárban. Kleinrath József után a (6027. 6029.) hsz. 400 frt vételárban Kleinrath Károly javára. Ugyanazok Kleinrath József után a 877. és 878. hsz. 528. számú ház és kert 700 frt vételárban Kleinrath János és neje javára. Néhai Paszner Jánosné után a 6471. 353 és 354. hsz. 228. számú ház és kert fele Paszner János javára.

(**Figyelmeztetés** a lapunk mai számában megjelent „Nemzeti balesetbiztosító” című hirdetésre.

(**Fontos tudnivaló.** A gyomorkataris egyike a leggyakoribb betegségeknek, melynél, ha nem nyulunk azonnal jónak elismert szerhez, igen gyakran súlyos utóbajok allanak be. Egy bevált háziaszer a gyomorkataris ellen dr. Rovas életbalsama. Valódi minden gyógyszertárban és B. Fragner főraktárában (Prág, 203-111. kapható.

Külömfélék.

* **A képes levelezőlap története.** Az egész világot bejárt képes levelezőlap-mániának természetesen szintén van története. Eddig azt hitték, hogy *Miesler* német litográfus csinálta a 60-as években az első képes levelezőlapot, de ez az állítás téves: a 60-as években egyáltalán nem volt meg levelezőlap, 1870-ben született csak meg, 1875 október 7-ikén született aztán a képes levelezőlap. Kűthze, pleizenhauseni lelkész, Lubke meiningeni bankigazgató és Schwarz oidenburgi könyvkiadó együtt töltötték a nyarat és szoros barátságot kötöttek. Mikor a nyár véget ért, azzal bucsuztak el egymástól, hogy megígérték, hogy levelezni fognak egymással. Schwarz többször írt Kűthzenek, ez azonban nem választ. Akkor Schwarz egy levelezőlap határa nyomtatott kliséjét, mely pár nap előtt jelent meg az általa kiadott *Volksbote*-ban. A kép ennek a káromkodásnak volt az allegóriája: „Ezer érdig! mi lesz?” Kűthzenek nagyon megtetszett az eszme s az ő buzdítására Schwarz még huszonöt kliséet használt fel ilyen osápra s most már a levelezőlapokat árusítani is kezdte; egy darab ára 50 filler volt. A példát hamarosan követték, de az első levelezőlapok képei primitívek voltak. Csak mikos *Gerlach* festő készítette az eredeti képüket, kezdte a publikum is megkedvelni az egyre finomabb kivitellű kartonlapokat. Ma már Berlinben, Boroszlóban, Drézdában, Lipcsében, Münchenben, Frankfurtban, Stuttgartban stb. olyan litográfus intézetek vannak, melyek kizárólag képes levelezőlapokat gyártanak. Főbázisa Németország s hogy ott a postának mily óriási jövedelmet szerez, annak a kimutatásával most foglalkoznak.

* **A kis gyanakvó.** A kis Juliakának a gólya nővérkét hozott és ő most érdeklődve nézegeti az apró jószágot. Hirtelen elrémülve mondja a mamájának;

— Te mama, a babynek nincs már haja.
— Oh majd lesz — mondja a mama.
— De mama, hiszen már foga sincs.
— Majd kap fogat is.
— Ó mama te föl akarsz ültetni. Téged is megcsaltak, új baby helyett egy régit akasztottak a nyakadba.

Henneberg-selyem

45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyárainból rendeltetnek, — fekete fehér és színes — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. Privát-fogyasztóknak postabér és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldenek.

Henneberg G. selyemgyárai (a. u. k. u. v. millu) Zürichben.
Magyar levelezés. Svájcba kérésre levélbőlyög ragasztandó.

Irodalom és művészet.

— **A legborzasztóbb gaztat ragadta el tőlünk szeretett királynénkat.** Siralom völgye lett Magyarország — gyászba borult Szent István öröksége, a trón egyik legzsebb ékességge, a megtettesül: fájdalom személyesítője halt meg. E szomorú alkalommal a „Képes Családi Lapok” érdekes összehasonlításban adja feledhetetlen Nagyasszonyunk három arczképét. Az első menyasszony korából van, a második a koronázás idejéből, a harmadik azt a meyerlingi katasztrófát közvetlenül megelőző időből. E három érdekes kép csak egy mint a Képes Családi Lapok illusztrált szépirodalmi heti lap minden képe művészi kivitellű. A „Képes Családi Lapok” előfizetőinek az idén is egy érdekes karácsonyi ajándékkal kedveskedik. Teljesen ingyen és bérmentve küldi meg előfizetőinek K. Buniczky Irma „Verbozú” című regényét. A „Képes Családi Lapok” előfizetési ára egy évre 6 frt, felévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatványszám kívánatra ingyen. A kiadóhivatal V., Vadász u. 14. sz. Budapest.

A „Magyar nemzet Aranykönyve“ Az ezeréves ünnep alkalmából néhány hónap az az ötlete támadt, hogy megörökíti az ezeréves Magyar nemzet most élő családjait. E célból a fent olvasható címmel Kucsera Béla genealogiai lexikont szerkeszt, mely digitalitással fogja közölni minden honpolgár rövid életrajzát és lezármasági adatait. Szóval ez a válság utáni „Velencei Aranykönyv, valóságos a demokrácia „Gothai Almanach-ja“ lesz. A vállalatból minden hónapban egy, két, körülbelül 1000 elottartott tartalmú könyv, botanikus neveléssel ellátott kötet jelenik meg díszes kiállításban, albumalakban. Egy ilyen önálló egészét képező könyv ára 1 ft lesz. A vállalat szerkesztője és kiadója a Magyar-ter 19. szám alatt van. A vállalat az életrajzi adatok gyűjtését 1897-ben kezdte meg, meg pedig oly sikerrel, hogy már az 1897. év végen 30 ezer életrajz állott a szerkesztőség rendelkezésére. A vállalat kötetei f. é. novemberrel kezdve sorra egymásutánban jelennek meg.

Csáky Albin gróf pályatetele. Nem minden-napi dolog az a megtiszteltetés, a melyben a dr. Havas Gyula kir. tanfelügyelő szerkesztésében eddig Kolozsvárt megjelent és szeptembertől fogva fővárosi irodalmi vállalatba átalakult „Magyar Pestalozzi“ részület. Országos közéletünk kimagasló tisztelettel 100 koronára pályadíjat bocsátott a szerkesztő-eg. részére, hogy megjutalmazhassa azt, a ki meg tudja fejteni, mikép lehet sikeresen fejleszteni a köteleseget alapereit. Műlőn erről megemlékezni, felhívjuk nemcsak a tants. köröknek, hanem a művel. családok figyelmére is a rendkívül fontos feladatot teljesítő „Magyar Pestalozsi“ lapra, melynek évi előfizetési díja csak 4 ft és mely a „Magyar Pestalozsi“ kiadóváltalánál (Budapest, IV., Havascs Lajos-utca sarkán) rendelhető meg.

Szombathelyről Gráz felé indul:		Gráz felől Szombathelyre érkezik:	
Szombathely	regg. 6.06	d. u. 3.16	éjjel 6.00
Kis-Ujnyom	6.19	3.29	6.09
Egyházasközpont	6.33	3.42	6.23
Körmeny	6.48	3.56	6.38
Csákvány	7.03	4.09	6.53
Rátót	7.12	4.18	7.02
Szt-Gotthárd	7.32	4.36	7.22
Gyánafalva	7.53	4.53	7.43
Grázba érkezik	d. e. 10.25	este 7.35	8.59

Budapestre.		Budapestről.	
Szombathely	éjjel 2.50	reggel 9.08	d. u. 12.39
Vép	3.06	9.24	12.52
Sárvár	3.36	9.38	1.16
Kis-Czell	reggel 4.36	10.01	2.21
Győr	d. e. 11.08	11.28	4.58
Bpestre érk.	d. u. 1.45	d. u. 2.05	este 9.20

†

Köszönet-nyilvánítás.

Elmulaszthatatlan kötelességünknek tartjuk mindazoknak, kik felejtethetlen kedves fiunk, illetve testvérünk halála s temetése alkalmával fájalmunkat enyhíteni és a ravatalra koszorút küldeni kegyeskedtek, különösen a polgári iskola tek. igazgatójának, tanári karának és az ifjuságnak, ez uton is hálás köszönetünket kifejezni.

Köszeg, 1898. szeptember 11-én.

A Grátz-l-család.

Vasuti menetrend.

Állomások.	II. III. oszt. kocsikkal				
Középeurópai idő.	reggel	d. e.	d. e.	d. u.	este †
Köszeg ind.	4 ⁵⁵	8 ⁰⁵	11 ⁵¹	4 ²⁶	8 ⁴⁰
Lukácsháza (m. h.)	5 ⁰⁸	8 ¹⁰	12 ⁰⁴	4 ⁴⁰	8 ⁵⁴
Német-Génes (m. h.)	5 ²⁴	8 ²⁵	12 ²⁰	4 ⁵⁷	9 ¹⁰
Szombathely érk.	5 ³⁹	8 ⁵⁰	12 ³⁴	5 ¹²	9 ²⁵
Szombathely ind.	6 ⁴⁵	11 ⁰⁰	3 ¹⁵	7 ⁰⁵	9 ⁵⁵
Német-Génes (m. h.)	7 ⁰¹	11 ¹⁵	3 ³¹	7 ²¹	10 ¹⁰
Lukácsháza (m. h.)	7 ¹⁸	11 ³¹	3 ⁴⁸	7 ³⁸	10 ²⁷
Köszeg érk.	7 ³¹	11 ⁴⁵	4 ⁰¹	7 ⁵¹	10 ⁴⁰

*) Csak kedden és pénteken közlekedik.
† Csak nyáron vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

Déli vasut menetrendje.

Szombathelyről Bérs felé indul:

Szombathely	éjjel 4.00	regg. 5.52	d. e. 9.04	d. u. 4.39
Acsád	4.18	6.07	9.21	4.55
Bécsbe érk.	8.52	9.50	1. u. 1.35	8.50

Bécs felől Szombathelyre indul:

Bécs	regg. 6.40	d. e. 1.40	d. u. 2.55	este 7.40
Acsád	10.41	4.55	7.34	éj. 12.20
Szombath. é.	10.55	5.07	7.51	12.37

Szombathelyről Nagy-Kanizsa felé indul:

Szombathely	d. e. 11.07	este 5.16	éjjel 12.51
Dömötöri	11.23	—	1.10
Molnári	11.52	5.41	1.21
Győrvár	12.00	—	1.52
N.-Kanizsára érk.	1.35	7.05	2.43

Kanizsa felől Szombathelyre indul:

N.-Kanizsa	éjjel 12.45	reggel 6.05	d. u. 2.0
Győrvár	2.39	7.47	3.35
Molnári	3.14	8.17	4.01
Dömötöri	3.27	8.28	4.18
Szombathelyre érk.	3.47	8.45	4.35

A BENSON-féle tapasz

következő betegségeknek és bántalmaknak használható oltóanyag-alkalmas: csipő fájás, idegfájdalom, helybeli csusz, hátszagatás, hátgyöngöseség, hátgerincz bántalmak, horghurut, asthma, megrándulások, ideghántalmak, az ízületek hénasága stb. A hatás bámulatos, közvetlen és tartó.

1 darab ára 60 kr., a pénz előleges beküldése mellett bermentve 75 kr. Főraktár: Gyógyszertár a „Nádor“-hoz Budapest, VI., Váci-körút 17.

Kapható eredeti áron **Köszegen:**
Floderer Jenő
gyógyszerész úrnál
(Csácsinovits-féle gyógyszerész.)

G a b n a á r a k.

Buza	100 kilo	8 frt. 50 krtól	8 frt. 60 kr-ig
Róza	„	7 „	7 „ 30 „
Árpa	„	6 „	— „
Kukoricza	„	5 „ 30	— „
Zab	„	6 „	— „

Önkéntes ház-eladás.

A knszárnya-utca 326. sz. alatt levő ház nagy gyümölcs- és konyhakerttel, (nagyon alkalmas kertészetnek) szabad kézből eladó.

Bővebbet a tulajdonosnál.

A „Nemzeti“ Balesetbiztosító részv.-társaság, Budapesten

(Erzsébet-körút 13. szám)

biztosítást nyújt mindenmü baleset anyagi következményei ellen, ugymint egyes egyéneket (polgár és katona), gyári és malomalkalmazottakat (munkások és tisztviselők, valamint bárkit, hivatás teljesítése közben, vagy azon kívül, utazás alatt, vadászaton, vagy bármely más alkalommal érhető baleset ellen, a legszabadelvűbb biztosítási feltételek és a legjuttanyosabb díjtételek mellett.

Élethbiztosítás
orvosi vizsgálat mellett: Mindenféle kombináció szerint az ember életére.
Életbiztosítás
orvosi vizsgálat nélkül
(népbiztosítás)
heti díjzárattal 10 fillértől kezdődőleg!
(Halalesetl, eleresel, kiházasítással és gyermekbiztosítással.)

Közelebbi fevilágosítást a legkészségesebben nyújt: a „Nemzeti“, az „Első magyar általános biztosító“, a „Magyar-Francia“ és a „Bécsi biztosító“ minden fő- és alügynöksége az ország bármely helységében.

Megbízható ügyes üzletszerzők felvételnek.

Prágai házi kenőcs

több ezer hála-nyilatkozattal elismert biztos gyógyszer mindenféle gyuladások, sebek és genyedésnek ellen. Ezen kenőcs bizonyos eredménnyel használható a női emlő gyuladásánál, a tej tepedésénél, a szoptató anyák emlőgyulladásánál, az újszülöttek, a koronázottaknál, a gyenge fákadékoknál, a pokolvárnál, a koronázottaknál, az úgynevezett körülféregnél, a kormenyedéseknek, a felgyulladásoknak, a mirigydagasztatoknál, a zordagasztatoknál, az érzékeny tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkenyvedést, felpuffadást a legrövidebb idő alatt eltávolít.

életbalzsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalzsam a legjobb a leggyógyhatásosabb gyógyfűvek-ből a leggondosabban van készítve a különösen minden emésztési bajok, gyomorgörög, étvágyhiány, savanyus felbűfögés, vértelődés, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatósan bizonyul.

Fragner B. gyógyszerertárából Prágában 203-III.

Ily kitűnő hatással következtében ezen életbalzsam egy bebizonyult, megbízható házi szerzévé lett a népeknek.

A hol már genyedés mutatkozik, ott a legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül felzárja, kiéretti és kigyógyítja.

Ára egy nagy üveggel 1 frt., egy kis üv. 50 kr. Postával 20 kerral több. Egy eszenciára ára 25 és 35 kr. Postával 6 kerral több.

Óvás! Hamisítás elkerülés végett mindenki kérje a valódi készítményt a Fragner B.-féle gyógyszerertáról Prágában és figyeljen, hogy a csomagolásnak minden oldalán „Dr. a Rosa-féle életbalzsam“ ide nyomott kerek védjegye látható, ellenben a „prágai házi-kenőcs“ csomagolásának minden oldalán az ide nyomott háromszögű védjegye látható. — Hamisítások bejelentéséért mindenki díjat kap.

Elismert okiratok ezrel bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.

Raktárok az alábbi gyógyszerertárakban: **TÖRÖK J., EGGER A., THALMAYER SEITZ** és **KOCHMEISTER** utódaik Budapestben és **Köszegen FLODERER JENŐ**-nél, belváros (Csácsinovits-féle gyógyszerertár).

A készítő **FRAGNER B.** gyógyszerertár a „fekete sashoz“
főraktára: Prágában 203. sz.; a Spornier-utca sarkán.
Posta-küldemények azonnal.

Keil-lakk

(Glasur)
legkötőbb mázólszer puha padló számára.
1 nagy palack ára 1.35 kr. — 1 kis palack ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 60 kr.

Arany-fénymáz

képekerek stb. bearanyozására.
1 kis palack ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdenzákák stb. ujonnan befestésére.
1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.
Mindenkor kaphatók:

UNGER JÓZSEF czégnél Köszegen.